

LUNDS
UNIVERSITET

Direktiv

Diarienummer
STYR 2024/1794

Datum 2024-06-24

Vicerektor

Direktiv – KLARSPRÅK: tillgängliga digitala texter

Projektägare: Jimmie Kristensson

Önskad projekttid: 1 september 2024 – 31 augusti 2026

Bakgrund och problembeskrivning

Språklagens (2009:600) 11:e paragraf dikterar att ”språket i offentlig verksamhet ska vara vårdat, enkelt och begripligt”. Denna så kallade klarspråkparagraf innebär i praktiken att offentliga verksamheter är skyldiga att bedriva ett aktivt klarspråksarbete. Varje text och varje genre ska ha ett tydligt definierat syfte och ett innehållsurval förankrat i målgruppens förkunskaper, lässituation och behov. Klarspråk är också en central del av realiserandet av Lagen om tillgänglighet till digital offentlig service (DOS-lagen)¹.

För en kompetent läsare är slarvigt skrivna eller otillräckligt mottagaranpassade texter en fråga om etos: genomarbetade texter skapar förtroende för Lunds universitet. Men för en person som är ovan vid att läsa en viss sorts texter, befinner sig i en utmanande lässituation eller möter någon typ av läshinder kan en otillräckligt mottagaranpassad text helt enkelt hindra förståelsen helt. Sådana läsare ger i bästa fall upp på texten och känner sig i värsta fall exkluderade från ett sammanhang som de egentligen har mycket att bidra till. Att arbeta med klarspråk är ett sätt att verka förebyggande mot diskriminering.

Tillgänglig och mottagaranpassad information har alltså stor betydelse för breddat deltagande i universitetsstudier. En klarspråkad webbplats gör det dessutom lättare för sökmotorerna att guida användare till rätt material.

På Enheten för undervisningsstöd (EFU) produceras mycket text och de har under flera år arbetat aktivt för att höja kompetensnivån när det kommer till klarspråk. Deras uppdrag (*Dnr: STYR 2021/2349*) är att

¹ Lagen om tillgänglighet till digital offentlig service påbjuder att all digital service ska uppfylla kraven ”möjlig att uppfatta, hanterbar, begriplig och robust”. Punkten ”begriplig” innebär i praktiken att digitala texter ska vara klarspråkade.

stödja kompetensutveckling inom tillgänglighet, digitala verktyg och lärande. Under 2024 och 2025 läggs extra fokus på tillgänglighetsaspekten genom projektet *Att stärka formerna för tillgänglig och inkluderande undervisning*².

Webbplatsen campusonline.lu.se klarspråksbearbetades 2021–2022 och har sedan dess fördubblat sitt besöksantal, utan andra förändringar i marknadsföringen. Under HT23 har en språkkonsultpraktikant på heltid utfört användarundersökningar av education.lu.se och utifrån den påbörjat en omfattande klarspråksbearbetning. Här kan man se en 18 % ökning i besöksantalet redan efter de inledande omarbetningarna, men det finns mycket kvar att göra.

Sedan tidigare är det känt att det finns ett stort intresse för klarspråkstjänster på Lunds universitet. EFU har hållit workshoppar för olika grupper inom universitetet om klarspråksarbete och fått fler förfrågningar än de har resurser för.

I mars 2024 levererades *Utredning av den universitetsgemensamma kommunikationsverksamheten vid Lunds universitet (Dnr: V 2023/1302)*. Den lyfter att Lunds universitet behöver ett tydligare fokus på sina mottagare i kommunikationsarbetet. I en sådan ambition är klarspråk en självklar utgångspunkt.

² www.education.lu.se/aktuella-teman/tillganglighet/projektet-att-starka-formerna-tillganglig-och-inkluderande-undervisning

Uppdrag

Projektet får i uppdrag att under två år arbeta med målet att tillämpa språklagen bättre på Lunds universitet och kompetensutveckla de personer som redan arbetar mot det målet. För att genomföra bör en examinerad språkkonsult³ eller en skribent med motsvarande kompetens anställas som kan dels klarspråksanpassa texter med fokus på studentstöd, dels uppmuntra och kompetensutveckla kommunikatörer och webbredaktörer som arbetar med studentstöd vid Lunds universitet.

Syfte

Syftet med projektet är att klarspråka de viktigaste digitala texterna om studentstöd på Lunds universitet. Syftet är också att skapa förutsättningar för ett seriöst klarspråksarbete framöver genom att stärka befintliga resurser.

Effektmål

Efter projektets slut finns följande på plats:

- Utvalda relevanta digitala texter⁴ möter de krav och förväntningar som finns på informerande texter i offentlig verksamhet.
- En kompetensutvecklingsgrupp med fokus på klarspråk för nyckelpersoner som arbetar med digitala texter riktade till studenter och lärare inom Lunds universitet är etablerad.
- En uppföljning som visar i vilken utsträckning klarspråkandet har haft effekt har genomförts.

³Språkkonsulter är utbildade skribenter och textgranskare med specialistkunskap i klarspråk. Förutom att de är tränade att mottagaranpassa informerande texter har de en gedigen språkvetenskaplig utbildning som innefattar kompetens inom textanalys, språkpolitik och interkulturell kommunikation. Dessutom har de kompetens att utbilda andra inom skrivande och klarspråk. De har helt enkelt en optimal kompetens för det här uppdraget, som inte redan finns i organisationen.

⁴ Det kan exempelvis handla om lu.se/nuvarande-student, Canvas-guider och delar av lu.se/studera/livet-som-student. Indirekt kan också information till lärare inkluderas, eftersom de påverkar studenter.

- Det finns kunskap om och förståelse för vikten av klarspråk inom den universitetsgemensamma förvaltningen.

Avgränsningar

Det är viktigt att klarspråksanpassa texter för personal och andra intressenter, men i ett första skede är studenter prioriterade eftersom de inte redan är tränade i att förstå universitetets ofta otillgängliga texter. Projektet ska fokusera på texter för studenter som redan studerar vid Lunds universitet, och inte på texter som enbart riktar sig till potentiella studenter.

Projektet kommer enbart att fokusera på texter som ägs inom förvaltningen, eftersom de förväntas få störst genomslag för studenterna. Inga fakultetsspecifika webbsidor kommer att granskas under projekttiden.

Framgångsfaktorer

Klarspråksprojektet har flera beröringspunkter med projektet *Att stärka formerna för tillgänglig och inkluderande undervisning* som pågår på EFU under 2024 och 2025. Att tillgänglighetsprojektet redan pågår underlättar implementeringen av projektet och det är också av stor vikt att projekten arbetar nära varandra.

En annan framgångsfaktor är ett nära samarbete och en god dialog med de sektioner vars texter granskas. Här behöver medarbetare med innehållskompetens arbeta tillsammans med språkkonsulten för att uppnå bästa resultat.

Styrgrupp

- Vicerektor Jimmie Kristensson, (ordförande)
- Avdelningschef Kia Olsson
- Verksamhetsrepresentant, Charlotte Simonsson
- Representant kommunikation, Johanne Elde
- Verksamhetsrepresentant, Kikki Nillasdotter
- LUS

Projektet kommer också att ha en referensgrupp bestående av studenter från berörda grupper.

Maria Esaiasson föreslås som projektledare.

Budget

Kostnad för projektet är 100 % av tjänst under 24 månader för en skribent och 20 % för projektledning.

Resurs	Kostnad
Klarspråksskribent 100 %	2 000tkr
Projektstöd 20 %	400 tkr
Drift	180 tkr
	2 580 tkr

Framtida förvaltning

I och med projektet kan man förvänta sig att fakulteterna avlastas något eftersom tydligare texter genererar färre frågor och minskar behovet av fakultetsspecifika texter om universitetsgemensam information.

En klarspraksgrupp vid Lunds universitet kommer att ha bildats och den allmänna kompetensnivån inom klarspråk ha höjts.